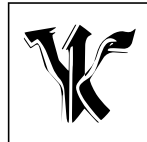

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

**ЕКСПЕРТ:
ПАРАДИГМИ ЮРИДИЧНИХ НАУК
І ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ**

**EXPERT: PARADIGM OF LAW
AND PUBLIC ADMINISTRATION**

№ 3 (27), 2023

Видавничий дім
«Гельветика»
2023

Експерт: парадигми юридичних наук
і державного управління
Видається з 2018 року
Періодичність: 6 разів на рік
Друкується за рішенням Вченої ради
Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 9 від 18.10.2023)
Видання є таким, що реферується в міжнародних
та вітчизняних наукометричних базах:
Index Copernicus, ResearchBib,
Turkish Education Index, Polish Scholarly Bibliography,
Google Scholar, "Україніка наукова", ESJI .
Відповідно до Наказу Міністерства освіти і науки України
від 28.12.2019 № 1643 (Додаток 4) журнал включено
до Переліку наукових фахових видань України
у категорії «Б».
Спеціальності: 081 – Право, 281 – Публічне управління
та адміністрування, 293 – Міжнародне право.
Статті у виданні перевірені на наявність плагіату
за допомогою програмного забезпечення
StrikePlagiarism.com від польської компанії Plagiat.pl.
Відповідальність за зміст, достовірність фактів, цитат,
цифр несуть автори матеріалів. Редакція залишає за
собою право на незначне редагування і скорочення
(зі збереженням авторського стилю та головних
висновків). Редакція не завжди поділяє думки авторів
та не несе відповідальності за надану ними інформацію.
Матеріали подано в авторській редакції.
Передрук — тільки з дозволу редакції.
Адреса редакційної колегії:
ПрАТ "ВНЗ "Міжрегіональна Академія
управління персоналом"
вул. Фрометівська, 2, Київ, Україна, 03039
Офіційний сайт видання:
www.journals.maup.com.ua/index.php/expert

Expert: paradigm of law and public administration
Published from 2018
Pereodisity: 6 times a year
Published by the decision of Academic council of
Interregional Academy of Personnel Management
(Protocol № 9 from October 18, 2023)
Collection is included to the international
and domestic scientometrics databases Index
Copernicus International, ResearchBib, Turkish Education
Index, Polish Scholarly Bibliography, Google Scholar,
"Україніка наукова", ESJI .
According to the Order of the Ministry of Education
and Science of Ukraine (Annex 4), the journal is included
in the List of scientific professional publications of Ukraine,
which have been assigned the category «B».
Subject Areas: 081 – Law, 281 – Public management
and administration, 293 – International law.
The articles were checked for plagiarism
using the software StrikePlagiarism.com developed
by the Polish company Plagiat.pl.
The authors are responsible for the content,
accuracy of the facts, quotes, numbers. The editors reserves
the right for a little change and reduction
(with preservation of the author's style and main
conclusions). Editors can not share the world views of the
authors and are not responsible for the information provided.
Materials filed in the author's edition.
Reprinting — with the editorial's permission strictly.
Address of the editorial board:
Interregional Academy of Personnel Management
Str. Frometivska, 2, Kyiv, Ukraine, 03039
Official site:
www.journals.maup.com.ua/index.php/expert

Експерт: парадигми юридичних наук і державного управління : збірник. № 3 (27), 2023. Київ : ПрАТ "ВНЗ
"Міжрегіональна Академія управління персоналом", 2023. 78 с.

Головний редактор

Щокін Ростислав Георгійович, доктор юридичних наук, професор, Президент Міжрегіональної Академії управління персоналом

Члени редакційної колегії:

Яблонська-Бонса Йоланта, професор, доктор юридичних наук, керівник кафедри теорії, філософії та історії права Академії Леона Козьмінського в Варшаві, головний редактор часопису «Критика права» (Республіка Польща)

Міхальський Томаш, доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету, Гданськ (Республіка Польща), *tomasz.michalski@ug.edu.pl*

Ніколас Шмітт, кандидат наук, старший науковий співробітник Інституту федералізму Університету Фрібургу (Швейцарія), *Nicolas.schmitt@unifr.ch*

Перцев Роман Валерійович, кандидат юридичних наук, відділ ідентифікації та криміналістики (DIFC) Поліція Ізраїлю, Єрусалим (Ізраїль)

Вечорек Лешик, доктор habilitований, доцент, завідувач кафедри кримінального права, кримінології та криміналістики Факультету юридичних і суспільних наук Університету ім. Яна Кохановського в м. Кельц (Республіка Польща), *wieczorekleszek@op.pl*

Яскренія Ежи, професор, доктор habilitований (Dr Hab), декан Факультету юридичних і суспільних наук Університету ім. Яна Кохановського в м. Кельце, завідувач кафедри конституційного, європейського і міжнародного публічного права, Віце-президент Правління Польського Товариства конституційного права, Спікер Товариства Польських парламентаріїв, член Правління Європейського Товариства колишніх парламентаріїв Ради Європи (FP-AP) в Парижі (Республіка Польща), *jerzyj@hot.pl*

Акімова Людмила Миколаївна, доктор наук з державного управління, професор, заслужений працівник освіти України, професор кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування, *l_akimova@ukr.net*

Якимчук Аліна Юріївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри державного управління, документознавства та інформаційної діяльності Національного університету водного господарства та природокористування, *alinayakim@ukr.net*

Заросило Володимир Олексійович, доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом

Сопілко Ірина Миколаївна, доктор юридичних наук, професор, Заслужений юрист України, декан юридичного факультету Національного Авіаційного Університету

Кисленко Дмитро Петрович, доктор педагогічних наук, кандидат юридичних наук, професор, провідний науковий співробітник, Національний університет оборони України імені Івана Черняховського

Хаджирадєва Світлана Костянтинівна, доктор наук з державного управління, професор, заступник директора Української школи урядування

Рябцев Геннадій Леонідович, доктор наук з державного управління, професор, професор Києво-Могилянської школи урядування, головний науковий співробітник Національного інституту стратегічних досліджень

Яровой Тихон Сергійович, доктор наук з державного управління, професор, професор кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу Інституту права та суспільних відносин Університету «Україна», *tikhon_9563963@ukr.net*

Барабаш Юрій Григорович, доктор юридичних наук, професор, проректор з навчальної роботи Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

Скрипнюк Олександр Васильович, доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України, директор Інституту держави і права імені В. М. Корецького Національної академії наук України

Губанов Олег Олександрович, доктор юридичних наук, професор, доцент кафедри службового та медичного права, Навчально-науковий інституту права, Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Нестерович Володимир Федорович, доктор юридичних наук, доцент, завідувач кафедри державно-правових дисциплін Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е.О. Дідоренка, *mail@lduvs.edu.ua*

Тимошенко Юрій Петрович, кандидат юридичних наук, професор, заступник директора Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого Міжрегіональної Академії управління персоналом

Швець Катерина Павлівна, доктор наук з державного управління, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільно-правових дисциплін та міжнародного права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого, проректор, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Муравйов Кирило Володимирович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри адміністративного, фінансового та банківського права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Нестор Віталій Романович, доктор юридичних наук, професор, професор кафедри теорії держави і права та конституційного права Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Амелін Олександр Юрійович, кандидат юридичних наук, доцент, професор кафедри правоохоронної та антикорупційної діяльності Навчально-наукового інституту права імені князя Володимира Великого, Міжрегіональна Академія управління персоналом

Адам Адріан Останек, доктор наук, доктор habilitований, професор Військового технологічного університету (Республіка Польща)

Мануель Давид Массено, доцент Політехнічного інституту Бежа (Португалія)

Агнешка Шпак, доктор habilitований, професор кафедри міжнародної безпеки Інституту досліджень безпеки, Торунь (Республіка Польща), *szpak@journals.mau.p.kiev.ua*

Chief Editor

Shchokin Rostyslav Heorhiiovych, Doctor of Law, Professor, President of the Interregional Academy of Personnel Management

Members of the editorial board:

Jablonska-Bonsa Jolanta, Professor, Doctor of Law, Head of the Department of Theory, Philosophy and History of Law of Kozminski University, Editor-in-Chief of Critique of Law (Republic of Poland)

Tomasz Michalski, Doctor of Science, Associate Professor at the Department of Geography of Regional Development, University of Gdansk, Gdansk (Republic of Poland), *tomasz.michalski@ug.edu.pl*

Nicholas Schmitt, PhD, Senior Researcher at the Institute of Federalism, University of Friborg (Switzerland), *Nicolas.schmitt@unifr.ch*

Pertsev RomanValeriiovych, PhD (Law), Division of Identification and Forensic Science (DIFC) of Israel Police, Jerusalem (Israel)

Vechorek Leshyk, Doctor Habilitated, Associate Professor, Head of the Department of Criminal Law, Criminology and Criminology, Faculty of Law and Social Sciences, Jan Kochanowski University of Kielce (Republic of Poland), *wieczorekleszek@op.pl*

Yaskrenia Jerzy, Professor, Doctor Habilitated (Dr. Hab.), Dean of the Faculty of Law and Social Sciences, Jan Kochanowski University of Kielce, Head of the Department of Constitutional, European and International Public Law, Vice-President of the Board of the Polish Society of Constitutional Law, Speaker of the Society of Polish Parliamentarians, Member of the Board of the European Society of Former Parliamentarians (FP-AP) in Paris (Republic of Poland), *jerzyj@hot.pl*

Akimova Lyudmyla Mykolayivna, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Honored Education Worker of Ukraine, Professor at the Department of Financial and Economic Security of the National University of Water Management and Nature Resources Use (Ukraine)

Yakymchuk Alina Yuriyivna, Doctor of Economics, Professor, Professor of the Department of Public Administration, Documentation and Information Activity of the National University of Water Management and Nature Resources Use, *alinayakim@ukr.net* (Ukraine)

Zarosylo Volodymyr Oleksiyovych, Doctor of Law, Professor, Head of the Department of Law-Enforcement and Anti-Corruption Activities of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Sopilko Iryna Mykolayivna, Doctor of Law, Professor, Honored Lawyer of Ukraine, Dean of the Faculty of Law of the National Aviation University (Ukraine)

Kyslenko Dmytro Petrovych, Doctor of Pedagogy, PhD in Law, Professor, Leading Researcher, National Defence University of Ukraine (Ukraine)

Khadzhiradeva Svitlana Kostiantynivna, Doctor of Science in Public Administration, Professor, Deputy Director of the Ukrainian School of Government, Head of the Center for Evaluation of Candidates for Civil Service Positions (Ukraine)

Ryabtsev Hennadiy Leonidovych, Doctor of Science in Public Administration, Ph.D., Professor, Professor at Kyiv-Mohyla School of Government, Chief Researcher at the National Institute for Strategic Studies (Ukraine)

Yarovoy Tikhon Serhiiovych, Doctor of Sciences in Public Administration, Ph.D., Professor, Professor at the Department of International Relations and Political Consulting of the Institute of Law and Public Affairs, Open International University of Human Development "UKRAINE", *tikhon_9563963@ukr.net* (Ukraine)

Barabash Yurii Hryhorovych, Doctor of Law, Professor, Vice-Rector for Academic Affairs of Yaroslav Mudryi National Law University (Ukraine)

Skrypniuk Oleksandr Vasyliovych, Doctor of Law, Professor, Academician of the National Academy of Legal Sciences of Ukraine, Honored Lawyer of Ukraine, Deputy Director of V.M. Koretsky Institute of State and Law of NAS of Ukraine (Ukraine)

Hubanov Oleh Oleksandrovych, Doctor of Law, Professor, Associate Professor at the Department of Service and Medical Law, Educational and Research Institute of Law, Taras Shevchenko National University of Kyiv (Ukraine)

Nesterovych Volodymyr Fedorovych, Doctor of Law, Associate Professor, Head of the Department of State and Law Disciplines of Luhansk State University of Internal Affairs named after E.O. Didorenko, *mail@lduvs.edu.ua* (Ukraine)

Tymoshenko Yuriy Petrovych, PhD in Law, Professor, Deputy Director of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Shvets Kateryna Pavlivna, Doctor of Sciences in Public Administration, PhD in Law, Associate Professor, Professor at the Department of Civil Law Disciplines and International Law of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Vice-Rector, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Muraviov Kyrylo Volodymyrovych, Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Administrative, Financial and Banking Law of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Nestor Vitalii Romanovych, Doctor of Law, Professor, Professor at the Department of Theory of State and Law and Constitutional Law of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Amelin Oleksandr Yuriiovych, PhD in Law, Associate Professor, Professor at the Department of Law Enforcement and Anti-Corruption Activities of the Educational-Scientific Institute of Law named after Volodymyr the Great, Interregional Academy of Personnel Management (Ukraine)

Adam Adrian Ostanek, DSc, Dr. Hab., Professor at the Military University of Technology (Republic of Poland)

Manuel David Masseno, Associate Professor, Polytechnic Institute of Beja (Portugal)

Agnieszka Shpak, Dr. Hab., Professor at the Department of International Security, Institute of Security Studies, Torun (Republic of Poland), *szpak@journals.maup.kiev.ua*

Александрова М., Адам Адріан Останек

Особливості правової політики
у сфері електронного урядування
в контексті досягнення цілей сталого розвитку.....6

Андрейцев В. В.

Актуальні проблеми впровадження теорії
договірного права в господарській діяльності,
пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки.....13

Краснокутський О. В., Баланда О. М.

Міжнародний досвід правового регулювання
особливого періоду.....21

Пархоменко С. А.

Повноваження президента України у сфері
державної безпеки в світлі опору російській агресії....27

Лісовська Ю. П., Лісовський П. М.

Філософія як безпековий драйвер
воєнно-оборонного світу у перемозі України
над збройною агресією російської федерації.....41

Сергієнко О. В.

Правовий аналіз спеціальної адміністративної
послуги отримання будівельного паспорта
забудови земельної ділянки.....55

Тупіков В.

Правове регулювання статусу національних меншин,62

Чабанов А. М.

Поняття та змістовне наповнення транспортної
безпеки в державно-управлінському вимірі.....68

Лісовська Юлія Петрівна,

кандидат юридичних наук, заступник завідувача кафедри адміністративного, фінансового та банківського права, Міжрегіональна Академія управління персоналом, 03039, м. Київ, вул. Фрометівська, 2, тел.: (044) 490-95-21, e-mail: ivsd@i.ua, <https://orcid.org/0000-0001-9278-4487>

Лісовський Петро Миколайович,

доктор філософських наук, професор кафедри міжнародних відносин та політичного консалтингу, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна», 03115, м. Київ, вул. Львівська, 23, тел.: 0 800 305 007, e-mail: syngaipm@i.ua, <https://orcid.org/0000-0002-0022-5483>

ФІЛОСОФІЯ ЯК БЕЗПЕКОВИЙ ДРАЙВЕР ВОЄННО-ОБОРОННОГО СВІТУ У ПЕРЕМОЗІ УКРАЇНИ НАД ЗБРОЙНОЮ АГРЕСІЄЮ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ

Анотація. Статтю присвячено дослідженню аспектів філософії як безпекового драйверу воєнно-оборонного світу у Перемозі над збройною агресією російської федерації. Висвітлено історичну ретроспективу архетипно-ментальної змістовності у філософії фундаментальних знань як шляхетного духу нескореної обороноздатності. Відзначено класифікацію пріоритетних цінностей як смисложиттєвих настанов мудрості у філософії безпекотворення. Наголошено на постосвіту та постнауку в кіберсучасності, в якій воєнно-культурна дипломатія міжнародних відносин відіграє надзвичайну роль у Перемозі над путінсько-російським ворогом. Стверджено, що нейробіолінгвістика як молода міжгалузева наука є актуальною в системі превентивних заходів екологічної (зокрема, біоетичної) безпеки. Прогнозовано Головний квантовий ключ у Перемозі України над збройною агресією російської федерації та його подальшу перспективу у ефективно діючій мережевій криптосистемі державної обороноздатності.

Ключові слова: філософія, мудрість, безпека, драйвер, воєнно-оборонний світ, Перемога, російська агресія.

Lisovska Yuliia Petrivna,

PhD in Law, Associate Professor of the Department of Administrative, Financial and Banking Law, Interregional Academy of Personnel Management, 03039, Kiev, st. Frometovskaya, 2, phone: (044) 490-95-21, e-mail: ivsd@i.ua, <https://orcid.org/0000-0001-9278-4487>

Lisovskyi Petro Mykolayovych,

Doctor of Philosophy, Professor of the Department of International Relations and Political Consulting, Open International University of Human Development "Ukraine", 03115, Kyiv, str. Lvivska, 23, phone.: 0 800 305 007, e-mail: syngaipm@i.ua, <https://orcid.org/0000-0002-0022-5483>

PHILOSOPHY AS A SECURITY DRIVER OF THE MILITARY AND DEFENSE WORLD IN THE VICTORY OF UKRAINE OVER THE ARMED AGGRESSION OF THE RUSSIAN FEDERATION

Abstract. The article is devoted to the study of aspects of philosophy as a security driver of the military-defense world in the Victory over the armed aggression of the Russian Federation. The historical retrospective of archetypal-mental content in the philosophy of fundamental knowledge as the noble spirit of unconquered defense capability is highlighted. The classification of priority values as meaningful attitudes of wisdom in the philosophy of security is noted. Marked post-education and post-science in cyber-modernity, in which the military-cultural diplomacy of international relations plays an extraordinary role in the victory over the Putin-Russian enemy. Approved that neurobiolinguistics as a young intersectoral science is relevant in the system of preventive measures for environmental (in particular, bioethical) security. The Main Quantum Key in the Victory of Ukraine over the armed aggression of the Russian Federation and its further prospects in the effectively operating network cryptosystem of the state defense capability are predicted.

Key words: philosophy, wisdom, security, driver, military-defense world, Victory, Russian aggression.

Постановка проблеми. За кіберсучасних умов воєнно-оборонного світу, в якому західноєвропейські партнери відіграють стратегічну роль у Перемозі України над збройною агресією російської федерації, питомої ваги набуває філософія як глобальний безпековий драйвер (локомотив, керманич, провайдер тощо). Адже саме філософія фундаментальних знань, що ініціює всі необхідні сфери суспільної діяльності в життєвому світі, потребує новітніх як феноменально-інтелектуальних, так і фізично-зусильних напрацювань. Особливо це стосується в повоєнний час для України як здійснення духовного капіталу мудрості особи, держави та інформаційного суспільства знань. У цьому змісті воєнно-промислова логіка України як міжнародно-правового суб'єктора світової шахівниці є постапангардом обороноздатності, що містить у собі полікритеріальні інновації інтелекту, сенсоріки та логістичної комбінаторики. *Тому, зазначене обумовлює актуальність теми цієї статті.*

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми обороноздатності України висвітлювалися у наукових працях таких вітчизняних вчених як: М. З. Згуровського, М. Ю. Ільченка, П. М. Таланчука, О. В. Литвиненка, А. . Марущака, С. А. Подоляки, А. Ю. Ковальчук, С. С. Нестеренко тощо. Водночас, системно-фундаментального аналізу щодо запропонованої авторами теми дослідження саме в повоєнній Україні ще не було здійснено, оскільки це є першою науково-розвідувальною спробою.

Метою статті є визначення системно-фундаментального аналізу сутності, структури та механізму філософії як безпекового драйвера воєнно-оборонного світу у Перемозі України над збройною агресією російської федерації.

Виклад основного матеріалу. З огляду на окреслений предмет наукового дослідження, варто фундаментально проаналізувати міжнародно-правові витоки, державно-ціннісні пріоритети та інтереси, а також прогностично-праксеологічні перспективи безпекового виміру у розвитку сучасної України. *Це полягає в наступному алгоритмічному викладі.*

Архетипно-ментальна змістовність України як войовничого духу обороноздатності: субстанція, класифікація, пріоритети.

У повоєнній Україні *субстанцію* як першооснову природного духу шляхетності в архетипно-ментальній змістовності варто розпочати із вітчизняного історика Михайла Грушевського. Як зазначав наш дослідник, «найстаріші звістки про минувшину дає на саме земля. Буває часом

де ріка глибоко вріжеться в високий берег і відкриє стрімку кручу, – цікаві річи можна побачити на та кім урвищу, і хто вміє розуміти їх, як по книзі прочитає по них історію землі і того життя, що на ній розвивалося і миналося... На самім верху побачить він чорну землю від перегною трави і всякої ростини, часом і якість сліди людського життя, якість загублені речі. Се найновіший шар, званий в геології алювієм. Під ним шар жовтої глини, глею або льосу, як її звуть по ученому; буває часом і кілька шарів різної глини, розділені між собою верствами піску або каміння. Се так звані ділювальні верстви. В таких верствах часом доведеться побачити великі кості, зуби й інші останки давніх звірів, або угле, кремінці та кістки, оброблені рукою чоловіка. Далі часом покажеться чиста крейда – останок давнього глибокого моря, рябі рухляки, а ще далі – верства камінного угля; на останку ж, на споді – мертвий камінь, стоплений огнем ще з тих часів, як земля була горяча і застигала зверху, вкриваючи се твердою камінною корою.

З тих останків можна знати, що тоді як починалося людське життя на землі, море спливало з наших сторін. Давніше воно покривало майже цілу Україну, а під кінець третичної доби вже мало що виступало за теперішні береги Чорного, Азовського і Каспійського: сі три моря були одним морем... Гори Карпатські, Кримські, Кавказькі підіймалися поволі над рівниною...

В першій половині третичної доби в Європі було так горячо, як тепер в центральній Африці... » [1, с. 74–75].

Всебічно висвітлено цей багатоаспектний процес і видатним ученим Володимиром Вернадським. А доказом тому є розглянуті «Книги Природи», що виявляють органічний зв'язок всіх частин нашої Землі – Прабатьківщини.

У зв'язку із цим відбувалися перетворення (часом катастрофічні) в Космосі та на планеті Земля – ставалися цивілізаційно-культурні зміни і в життєвому світі людини (родів, племен, етносів) в річищі фізичного переміщення з огляду на необхідність пристосування до певних умов життя. Адже людська свідомість подорожує через усі стадії дорослості і знову повертається в прозоре дитинство. Саме від такого дитинства до зрілості людська свідомість переживає як єдиний природно-суспільний процес. Тому необхідно, на наш погляд, враховувати: не відповідає істині в минулому наукове світобачення, згідно з яким первісне суспільство трактувалося як доісторичне. «Тим часом не суспільство, а висвітлення еволюційного руху було, умовно кажучи, то «доісторичним», бо – допи-

семним; то історично-цивілізаційним, оскільки дописемними були і релігії (зокрема язичництво, хоча на його ґрунті розвинулися досі нев'янучі і еллінсько-грецька та еллінсько-римська, і киево-руська культури), і з'явилися дивовижні відкриття різних форм цивілізаційного поступу: в Австралії і Африці, Єгипті та Шумері, Стоунхендж у Великобританії й Кам'яна Могила на нашій Землі» [2, с. 48].

Адже для людей різних континентів час не був синхронним; важили типологічні процеси та форми еволюції, оскільки всі необхідні народи переживали подібні етапи і форми. Це полягає в наступному, що на певному шаблі наукових дослідів «запанували: з одного боку – європоцентристські пріоритети, а паралельно – міфологічні перекази і підходи, що заслонило деякі цивілізації» [2, с. 67].

На наш погляд, нові наукові парадигми зумовлені новими відкриттями, зокрема – цивілізацій Австралії, Америки і Далекого Сходу. А також типологічних процесів, обумовлених реальними зв'язками народів Стародавнього Єгипту та Північної Африки. І аналогічно – протоукраїнських племен і держав із близькосхідними, південно, – центрально- та північноєвропейськими і євроазійськими. При цьому, відбувалася зустріч двох світів і двох надзвичайно несхожих культур, – хоча вони відбивали як специфічне у кожній культурі, так і загальноцивілізаційне, оскільки континенти та народи не були структурами замкненими та ізольованими. Свідченням тому і є праісторія українських земель та племен.

З огляду на історичні витоки архетипно-ментальної змістовності, саме філософська проблема духовних пріоритетів є однією з найбільш складних рефлексій соціального знання у феноменології мудрості інноваційного розвитку України. Адже саме сьогодні в умовах повоєнного часу Україна ініціює соціально-філософського осягнення природи суспільної життєдіяльності. В умовах соціодинаміки українського суспільства соціально-філософський аналіз духовних пріоритетів пов'язується з необхідністю пошуку механізмів забезпечення сталості соціального порядку та активізації продуктивних інтелектуальних сил.

За таких обставин *класифікацію ціннісних пріоритетів* можна розглядати, виходячи з розмаїття оцінок, що діалектично визначають види людської діяльності. За цих умов утворюється система пріоритетів, що організовує суспільство, оскільки має бути чіткою і послідовною, будуватися з урахуванням її міцної структурованості та підпорядкованості. Особистісний

підхід до класифікації ціннісних пріоритетів мав американський філософ Рональд Дворкін, зокрема, він використовує поняття первинних духовно-ціннісних пріоритетів – здоров'я, розумові здібності, енергія, здатність уяви тощо.

Своєрідна класифікація ціннісних пріоритетів у феноменологічній системі мудрості належить Шалому Шварцу, який обґрунтував теорію ціннісних пріоритетів культури. В її основі лежить системно побудована концепція на підставі ретельного вивчення і узагальнення пріоритетів, представлених у різних культурах світу. Шалом Шварц розробив відносно новий і належним чином теоретично обґрунтований перелік пріоритетних орієнтацій носіїв культури. Підхід до їх вимірювання відрізняється від інших підходів у декількох аспектах:

- пріоритетні орієнтації носіїв культури впливають з відповідним чином розробленої теорії (а не аналізу вже отриманих емпіричних даних);

- апіорі формулюється перелік пріоритетів, які служать свого роду маркерами для кожної орієнтації;

- включено набір питань, що охоплюють широкий діапазон ціннісних пріоритетів, визнаних у різних культурах. Для вимірювання пріоритетів використовуються тільки питання, перевірені на культурну еквівалентну значущість;

- пріоритетні орієнтації носіїв культури організовані в логічну систему, пов'язаних один з одним вимірювань, яка емпірично перевірена;

- емпірично доведено, що ранг національних культур по кожній пріоритетній орієнтації досить стабільний на різних типах вибірок у багатьох націях по всьому світу [3, с. 84].

У цьому сенсі Шалом Шварц зазначає, що найважливіша проблема суспільства – забезпечити відповідальну соціальну поведінку, спонукати людей зважати на благополуччя інших і координувати з ними свої дії, розуміти їх неминучий взаємозв'язок. Тому, такий ціннісний пріоритет, як «рівність», передбачає, що люди повинні розглядати інших як людських індивідів, морально рівних та таких, які мають такі ж основні потреби. Адже соціальна значущість людей проявляється в тому, що вони повинні співпрацювати один з одним та проявляти турботу про благополуччя кожного. Важливі пріоритети в таких культурах – рівноправ'я, соціальна справедливість, чесність, здатність до допомоги, відповідальність, лояльність, толерантність [3, с. 85].

Крім того, варто підкреслити, що саме в сучасному «атомізованому» соціумі, в якому відбувається певне розщеплення на «грудки»

як відсутність одного органічного цілісного, актуальним питанням постає *моральність* як наріжний камінь духовного пріоритету. При цьому, основою моральності є *відчуття гідності людини* як її недоторканості, а не насилля та хаос. Втім, Ієремія Бентам стверджував: «Мораль у найбільш загальному розумінні є вченням про мистецтво спрямовувати дії людей таким чином, щоб досягати найбільшого обсягу щастя» [4, с. 224].

А от Зенон і Хрісіп дотримувалися точки зору, згідно з якою «моральна досконалість (вдосконалення) не залежить від природних задатків людини і прищеплених їй звичок, а виключно – від розумових вправ, інтелектуальних зусиль, котрі дають змогу бути індиферентним до життя та смерті, багатства та бідності, хвороб та здоров'я [5, с. 64]. На наш погляд, такий спосіб субстанційного примирення чеснот моралі та розуму виявився не надто переконливим, оскільки індивідуальний і суспільний досвід часто доводив і продовжує доводити протилежне – моральна досконалість є результатом нехтування настанов розуму. Іншими словами, мораль та розум мають спільний генеалогічний корінь – це розсудливість, та почуття внутрішньої автономії, оскільки індивід сприймає себе самодостатньо, певною мірою дистанціюючись від соціального досвіду та звичаїв. Тобто мораль як *шляхетність* підносить суб'єкта над повсякденністю, що немає меж для часу та простору, спонукаючи оцінювати суспільну дійсність у цілому (системно), а не атомізовано (розщеплено). В цьому зв'язку мораль розкріпачує людину рефлексійно, спонукає її до соціальної значущості, до світоглядної структуризації та ієрархізації будь-якого типу буття.

Певний інтерес представляє класифікація ціннісних пріоритетів у духовній основі мудрості, розроблена Миколою Розовим. Мислитель підкреслює, що різні індивіди і спільноти живуть, мислять, діють відповідно до різних орієнтирів (пріоритетів, принципів, традицій, вірувань, інтересів, потреб, установок і т. ін.). Кожний із цих суб'єктів вважає, що має право жити, мислити і діяти відповідно до своїх орієнтирів. Микола Розов застосовує постулат генералізації і доводить, що кожний суб'єкт повинен апріорі визнавати і за іншими право жити, мислити, діяти відповідно до їх орієнтирів. Це право всіх суб'єктів вважається пріоритетним, якщо воно використовується як граничне нормативне підґрунтя свідомості і поведінки.

При цьому, апріорність полягає в тому, що передумовою потенційної можливості втілення

різних орієнтирів виступають певні загальні умови, а детермінація збереження цих умов і фіксується в первинних загальнозначущих пріоритетах. Щодо духовно-ціннісних пріоритетів, то Микола Розов вважає, що це пріоритети спрямування, «але люди прагнуть до різного, і це чудово. Кардинальні пріоритети (які нікому не забороняється вважати «нижчими») – це пріоритети обмежень. Якщо люди будуть жити, дотримуючись загальних меж у своїй поведінці, то це не настільки прекрасно, проте нормально, а головне – дозволяє різним людям і спільнотам прямувати до своїх різних вершин» [6, с. 133].

Одна зі спроб здійснити класифікацію ціннісних пріоритетів в духовній системі мудрості належить Леоніду Ерштейну. Його цікавила не стільки зовнішня класифікація, скільки внутрішня, що відображає стан та ієрархію окремих ціннісних пріоритетів в їх духовній феноменології мудрості. З точки зору зовнішньої класифікації, можна запропонувати поділ пріоритетів на соціальні і особистісні, на філософський, соціологічний, психологічний, фізичний аспекти тощо.

Внутрішня класифікація ціннісних пріоритетів, на думку Леоніда Ерштейна, повинна природним чином впливати з визначення і сутності духовного капіталу. «Інакше ця класифікація матиме штучний, надуманий характер, і навряд чи допоможе в розумінні ціннісних пріоритетів як психосоціального феномену» [7, с. 18].

На різних етапах життя суспільства і через різні обставини, коли людина з роками стає мудрішою, її гострий фізичний біль в загартуванні самим життям перевтілюється в інші форми болю, а саме: почуття любові до близьких, рідних людей, рідного краю наповнюється розсудливістю, чемністю, толерантністю. Саме така людина постає цілісною творчою особистістю, яка уособлює в собі духовний капітал мудрості.

При цьому, відбувається переосмислення самоцінності свого (кожного, всіх) існування як такого, оскільки вироблення певного внутрішнього «ферменту-речовини» заспокоює людину, робить її автономно розважливою. На наш погляд, людина, котра побувала на межі Життя та Смерті, випробувана в бойових екстремальних ситуаціях (лінія Життя одного із авторів нашого дослідження перетнулася війною в Афганістані та на Кавказі у 80-ті роки ХХ століття), гідно усвідомлює найвищу цінність – це саме Життя як Життя всіх нинішніх і майбутніх поколінь людей; Життя попередніх поколінь людей, їх життєва енергія, що втілена у створенні наступних поколінь, у духовній та матеріальній культурі

суспільства, його життєвий досвід як провідника історичного досвіду людства.

З огляду соціокультурного змісту духовних пріоритетів, фундаментальною підставою для їх класифікації є розмежування термінальних та інструментальних пріоритетів. Термінальні або цільові пріоритети узагальнено виражають найважливіші ідеали, ціннісні сенси життя людей, такі як: цінність людського життя, міжособистісні стосунки, віра, воля тощо.

В інструментальних цінностях в даному суспільстві – засоби досягнення мети. З одного боку як моральні норми поведінки, а з іншого – якості, здібності людей (такі як незалежність, ініціативність, авторитетність тощо).

За визначенням, цільові пріоритети є більш стійкими й мають більш високий статус порівняно з термінальними пріоритетами.

Іншою підставою класифікації може слугувати належність до відповідних потреб суб'єктів: вітальних або первинних потреб, що мають значення для збереження і продовження життя (добробут, комфорт, безпека); інтеракціоністських – більш складних потреб у спілкуванні, діалектичній взаємодії з іншими людьми; соціалізаційних – ще більш складних потреб у засвоєнні пріоритетів, норм, зразків поведінки, що є життєво змістовними у даному суспільстві.

Важливою соціокультурною підставою для класифікації пріоритетів є їх співвідношення з тим або іншим типом цивілізації, у надрах якої виникли дані пріоритети або до яких вона здебільшого належить. Під цим культурно-генетичним кутом зору розрізняються пріоритети, що формуються на основі: традиційних цінностей, орієнтованих на інновації і прогрес у досягненні раціональних цілей. Крім того, варто враховувати існування цінностей, що виникли в традиційних суспільствах як історично більш ранні.

За функціональною підставою, тобто за роллю пріоритетів для функціонування і розвитку суспільства як цілісної системи, важливо бачити різницю між переважно інтегруючими пріоритетами та пріоритетами, що здебільшого диференціюють. Виконання інтегруючої функції залежить від масштабів розповсюдження конкретних пріоритетів серед членів цього суспільства на певному етапі його розвитку: якщо ці пріоритети схвалює більшість членів суспільства, їх можна вважати інтегруючими; якщо ж їх схвалює меншість, тоді вони виявляються такими, що диференціюють. З розвитком суспільства функціональна роль пріоритетів може змінюватися: пріоритети, що диференціюють, стають інтегруючими і навпаки [8].

Залежно від можливостей своєї реалізації, духовні пріоритети соціуму можна поділити на практичні і потенційні. Практичні пріоритети соціуму перманентно реалізує через цілеспрямовану діяльність. При цьому факт існування в соціумі потенційних пріоритетів є досліджуваним і пояснюється його суспільною сутністю. Чіткої межі між практичними і потенційними пріоритетами провести неможливо, оскільки такий розподіл є умовним.

Прикладами потенційних пріоритетів соціуму є його «вічні» цілі: добро, справедливість, щастя тощо. У цьому сенсі визначальною домінантою суспільного буття і Сократ, і Платон, і Аристотель вважали принцип справедливості, за яким вони закріплювали статус необхідності і всезагальності. У Аристотеля все суспільне буття вкладалося в межі політичної дійсності, підпорядковуючись інтересам держави. Визначаючи в якості основної мети політики забезпечення вищого блага громадян полісу і надаючи їй першочергово морально-педагогічне значення, Аристотель стверджував: державним благом є справедливість – тобто те, що слугує загальній користі.

Зазначений світоглядний акцент у феноменології мудрості щодо інноваційної України повоєнного часу сягає корінням ще часів Конфуція, який зазначав, що метою будь-якої політики є досягнення справедливості. Це означає, що політика і мораль мають подібну природу, а функціонально вони ідентичні. З огляду суспільного оптимуму позиція Конфуція є значно ефективнішою, оскільки за відсутності справедливості неможливо розрахувати на побудову солідарного суспільства, вибудованого на принципах гармонії і взаємопідтримки.

Буття згідно з принципами справедливості – вимога етично гармонійного і соціально значущого суспільства, своєрідної ідеальної моделі держави. За цих обставин розбіжність між нормами індивідуальної та суспільної моралі має місце в будь-якому суспільстві та в будь-якій державі. Те, що розцінюється як аморальне на індивідуальному рівні, на рівні соціальних груп може визнаватися цілком моральним. Значною мірою протиріччя виникають і резонують не стільки між індивідуальною та суспільною мораллю, скільки між абсолютними нормами моралі та мораллю держави, і, відповідно, між мораллю суспільною та мораллю тих індивідів, що сповідують певну систему абсолютної етики.

Оскільки традиція від часів Платона до Аристотеля розглядала мораль і політику як неподільну цілісність, спрямовану на досяг-

нення справедливості, то християнська традиція розмежувала поняття «етики» та «політики», «Богове» та «кесареве». Втім, Макс Вебер зазначив, що будь-яка етично акцентована дія може підпорядковуватися двом субстанційно різним і протилежним максимам: етику переконання або етику відповідальності. Адже етика відповідальності – це етика, орієнтована в першу чергу на ефективність дій щодо досягнення мети. З метою ілюстрації цього типу етики Вебер наводив приклад притчі Макіавеллі про одного громадянина Флоренції, який віддав перевагу величі свого міста на противагу спасінню власної душі.

Етика переконання як механізм впливу на свідомість, навпаки, вимагає чинити безвідносно до наслідків – суто на підставі етичного *імперативу*, почуттів, совісті.

Отже, класифікаційні пріоритети можна визначити як узагальнені цілі і засоби їх досягнення, що забезпечують інтеграцію суспільства в життєво важливих ситуаціях. Саме система ціннісних пріоритетів утворює духовну квінтесенцію потреб та інтересів індивідів і соціальних спільнот. Вона, у свою чергу, впливає на інтереси і потреби як мотиватори соціокультурної дії. Адже сучасний соціальний прогрес відбувається лише в умовах конкретного соціального устрою, культури як результат духовної творчості людини. При цьому, *освіта* є одним із інтелектуальних соціальної політики, в якій зазначаються такі пріоритети як: праця, охорона здоров'я, доступне житло, екологія безпеки тощо. В зазначеній класифікації варто акцентувати увагу на духовному пріоритеті концепції *ноосфери* як *глобальний*. Ця концепція передбачає, що еволюція планети визначатиметься колективним розумом людства. Саме дії людини як розумної істоти набувають ознак вирішального фактору в розгортанні генезису Землі. Втім, слід зауважити, що епоха ноосфери актуалізувала гуманітарний акцент земної еволюції як аспект гідності та відповідальності людини за її неухильність гармонійного співжиття людини з навколишнім середовищем.

Таким чином, серед існуючих класифікацій духовних пріоритетів немає такої, яка б відповідала в повному обсязі всім потребам та інтересам вивчення феноменології мудрості. Наявність численних класифікацій вказує на такі їх визначальні критерії як *мова, освіта, культура* та на нагальність проблеми і бажання створити теоретичне підґрунтя для їх просування.

Постосвіта та постнаука України у воєнно-культурній дипломатії західно-європейських партнерів.

За умов всеохоплюючих перетворень у сучасному квантовому світі саме категорія «посто-світа» та «постнаука» в системі, зокрема дипломатії міжнародних відносин, є інноваційним взірцем поповнення щодо нового змісту. Така постнаука має інтердисциплінарний статус на тлі біології, медицини, психології, хімії, інформатики, математики, а також риторики. При цьому, лексико-семантичне розширення лінгвістичного поля у дослідженні постнауки поєднується зі зростанням різноманітності концептуальних та методологічних доробок. Проте, в сучасній повоєнній Україні на державному рівні розроблено концепцію безпеки у закладах освіти як сховищно-будівельних споруд з метою навчального процесу. Адже в силу чинного законодавства в мирний час з метою безпеки для освітньо-навчального процесу не було передбачено закладання необхідних приміщень сховищного характеру у будівельній інфраструктурі. Тому, з цією метою необхідно здійснювати докорінні зміни на державному законодавчому рівні.

Новітні підходи щодо нейромозку постсучасного дипломата

Як всім відомо, нервова система – це сукупність нейронів, які з'єднані між собою. Людський мозок містить близько ста мільярдів нейронів і ста трильйонів синапсів, що є каналами з'єднання нервових клітин. Завдяки пластичності (гнучкості) будова людського мозку в своїй основі має структуру каналних синапсів і виконання ними конкретних функцій щодо магістрального сполучення нервових клітин, що змінюються протягом життя.

Адже справжній поствчений – це та Людина-феноменолог, що пише швидше, чим звичайно пересічна людина здатна прочитати необхідно усвідомлену інформацію протягом всього життя. Так... Ми не знаємо себе до кінця. Бо кожному мить в клітині нейромозку людини повинно відкриватись щось нове, що рухає міжнародний світ вперед. А це означає, що нейромозок людини має потенційну властивість постійно оновлюватись незалежно від її «арифметичного» віку, але за умов, якщо його не деградувати. Саме нейробіолінгвістика для дипломата-міжнародника – галузь динамічна, що активно працює над створенням панацеї від епідеміологічних захворювань (зокрема, коронавірус). Тому, саме сучасна філософія феномену міжнародної дипломатії є ідеологічною платформою щодо нейромережових криптосистем державотворення, в якому людство перетворюється в єдиний тотально-цифровий супермозок.

У цьому відношенні постсучасний дипломат має кардіокод як гуморальну регуляцію крові,

а також пластичність судин. Такий рух крові крізь нейромережу мозкових артерій і вен є збалансованим забезпеченням, що надає потенційну можливість розвивати сенсорно-розумові здібності. Бо для того, щоб нейромозок дипломата міг повноцінно функціонувати незалежно від стресово-екстремальних ситуацій, необхідно колосальну кількість енергії (квантованого світла). Це, в першу чергу, відбувається завдяки кисню і різних поживних речовин, що з кровотоком доставляються в клітини нервової системи. При цьому, постачання нейромозку кров'ю забезпечується чотирма магістральними артеріями – двома хребетними та двома сонними. Їх гілки біля основи мозку створюють імпульсно електромагнітне замкнуте коло. Тому, якщо виникає порушення кровопостачання в тій чи іншій судині, недолік компенсують інші. Іншими словами, нейромозок має вдосконалену систему компенсаторних можливостей, оскільки для постсучасного дипломата (супердипломата, феноменолога, успішного дипломата) відсутній синдром хронічної втоми. Такий дипломат володіє від природи люциферазними здібностями (біоструменем, біolumінесценцією), в якій група ферментів випромінює світло під дією кисню.

Особливості квантового нейроінтерфейсу для постсучасного дипломата

Нейроінтерфейс постсучасного дипломата має надпотужні (програмні, ретрансляторні, примножувальні тощо) канали передавання інформації як сфокусована та концентрована сила думки на віддалі, що певною мірою здатна розпізнавати наміри думок людини. Іншими словами постсучасний дипломат за допомогою власного нейроінтерфейсу (процесора як криптографічного алгоритму програмного забезпечення) віднаходить собі у відповідній державі світу фрактально подібного двійника-дипломата за умов багатогодового мислення у системі світової шахівниці. Саме в умовах глобальної пандемії така комунікація дипломата в нейрочаті як запорука успіху квантової телепортації із зовнішнім світом є науковим проривом у майбутнє. Це є важливим моментом істини для діяльності дипломата в системі контррозвідки.

Також у недалекому майбутньому за допомогою так званих квантових точок (в системі альдегідів запахів гелію, парфумерію тощо), що наносяться на поверхню шкіри людини, а також завдяки запахам від різного штаму зубних паст можна відповідним чином вираховувати інформацію та наміри думок тої чи іншої людини. Адже міфотворчі процеси у вигляді символічного капіталу культури (зокрема татуювань на

людському тілі як нанесення квантових точок) є тотально-цифровим носієм щодо реєстрації відповідної особи. Саме квантовий нейроінтерфейс є ентропійним процесором здоров'язбереження в імуномодуляторній системі людини. Тому, з метою біолокаційного розпізнання (розшифрування) людських думок актуалізується збалансований кровообіг крові, а саме: за допомогою нейроімпульсних сигналів здорових нервових клітин відбувається стимуляція крові в необхідно локалізованих зонах (ділянках, органах) людського організму, в яких хворі клітини не здатні здійснювати таку збалансовану властивість кровообігу крові (неймогуморальну регуляцію). Ось чому постсучасні дипломати саме в умовах глобальної пандемії та воєнного середовища повинні володіти нейроінтерфейсними особливостями свого інтелекту (свідомості, мозку) як квантового зв'язку щодо передавання інформації.

Нейробіолінгвістична структура екологічного середовища у кіберсучасності: воєнні загрози та заходи.

У сучасних умовах інформаційних нанотехнологій актуального значення у даному дослідженні набуває *нейробіолінгвістика* як всебічно складна наука. Як відомо із біомедицини, у виробленні білка значну роль відіграють синтетичні бактерії, оскільки сам білок як складова продуктів харчування сприяє довголіттю людини. Як свідчать також відомі інформаційні джерела, що згідно даним Міжнародної організації з питань продовольства та аграрної продукції при ООН значна кількість людства не отримує від продуктів харчування необхідної кількості білка, що викликає таку тяжку хворобу як квашіоркор. У процесі харчування білки підлягають гідролізу до амінокислот, які і всмоктуються в кров. Тому, на наш погляд, одним із шляхів вироблення білка є введення в рослинну їжу синтетичних амінокислот завдяки необхідним бактеріям. Поряд із цим вирощують нові сорти рослин, що містять гени, відповідальні за синтез недостатніх амінокислот, які певною мірою сприяють посиленню імунної системи людського організму, оскільки виконують функцію транслокації як ферментного носія.

При цьому, згідно з міжнародними професійними стандартами будь-яке медичне втручання, в тому числі з метою досліджень нейробіомозку, має здійснюватись з дотриманням професійних норм і обов'язків, та відповідних правил професійної поведінки.

При такому здійсненні медичного втручання має застосовуватися встановлене міжнародними

стандартами загальне правило про те, що таке втручання може здійснюватись лише після отримання добровільної згоди від заінтересованої особи. Тобто умова про інформовану згоду пацієнта має бути застосована без будь-яких застережень. При наявних умов така особа отримує заздалегідь належну інформацію про мету і характер втручання, а також про його наслідки та ризик, оскільки заінтересована особа вільна в будь-який момент відмовитись від наданої згоди.

Доцільно зосередити увагу також і на необхідності уніфікації термінології у цій сфері, оскільки у законодавстві передбачено численні терміни і не з'ясовано, чи однакові поняття вони позначають. Це, зокрема, клінічне випробування, медичні досліді, медико-біологічні досліді, медико-біологічні експерименти [9, с. 234].

Адже міжнародні стандарти передбачають і захист осіб, які страждають на психічні розлади. Особа, яка страждає на відповідний *психічний розлад*, згідно з міжнародними стандартами, може бути піддана без її згоди медичному втручання, проте лише такому, що спрямоване на лікування цього розладу, і лише тоді, коли відсутність лікування може завдати серйозної шкоди її здоров'ю. При цьому має бути дотримано передбачені законом умови захисту, в тому числі процедуру нагляду, контролю та подання апеляцій. Саме таких осіб використовували в клініках різних країн світу для проведення медичних експериментів. Для упередження подібних дій вважається за потрібне передбачити в законі профілактичні заходи і належну систему зовнішнього нейробіолінгвістичного моніторингу, із залученням фахівців різних закладів та спеціальної моніторингової служби.

Якщо через надзвичайну ситуацію не може бути отримана інформована згода пацієнта, може негайно здійснюватись будь-яке втручання, що є необхідним для покращення стану здоров'я заінтересованої особи, але не для експерименту.

У разі, якщо на момент медичного втручання пацієнт не в змозі висловити свою волю, однак є в установленому порядку оформлене розпорядження про можливість медичного втручання щодо цієї особи, то за наявності у медичного закладу чи працівника такого підтвердження враховуються висловлені раніше пацієнтом побажання стосовно нейробіолінгвістичного втручання. Проте міжнародні стандарти попереджають про обережне поводження при досліді та експериментах із геномом людини. Окремо варто зазначити, що втручання з метою модифікації геному людини може здійснюва-

тись лише в профілактичних, діагностичних або терапевтичних цілях, і лише за умови, що воно не спрямоване на зміну феномену нащадків. Забороняється будь-яка форма дискримінації щодо особи за ознакою її генетичної спадковості.

У національному законодавстві також слід передбачити проведення прогностичних тестів на наявність генетичного захворювання або генетичної здатності до певного захворювання лише в медичних цілях або для наукових медичних досліджень і за умови відповідної консультації спеціаліста-генетика.

Конвенція забороняє використання допоміжних медичних технологій для вибору статі дитини, яка має народитись, за винятком випадків, коли це робиться задля уникнення серйозних спадкових захворювань, пов'язаних зі статтю [10].

Отже, при визначенні відповідальності за шкоду, заподіяну особі при проведенні над нею дослідів або експерименту, слід виходити з того, що основним безпосереднім об'єктом злочину є в цих випадках життя або здоров'я особи, а додатковим обов'язковим об'єктом такого злочину має бути порядок проведення дослідів над людиною. Об'єктивна сторона такого злочину характеризуватиметься: діями у вигляді незаконного проведення нейробіолінгвістичного дослідження над людиною, що зможе призвести до непередбачуваних наслідків для життя і здоров'я людини. Контроль над цими питаннями мають здійснювати відповідні спецслужби.

З огляду на вимоги міжнародно-правових актів з нейробіомедичних питань, пов'язаних із виготовленням, виробництвом, реалізацією та обігом лікарських засобів, пріоритетом мають бути інтереси пацієнта, які полягають у забезпеченні доступних ліків з доведеною терапевтичною ефективністю та безпекою. Саме тому конкуренція фармацевтичних компаній має бути спрямована не у бік отримання значних прибутків за будь-яку ціну, а у бік забезпечення якості та доступності продукції як головного критерію сучасного людиноцентризму.

Зокрема, при надходженні лікарських засобів будь-якого виробництва в обіг, контроль їх якості здійснює Державна служба України з лікарських засобів та контролю за наркотиками. Саме цей орган відповідає за якість ліків, що надходять на ринок України протягом п'яти років після їх державної реєстрації. Відповідно до чинного законодавства при виявленні неякісної продукції органи державного контролю зобов'язані вилучити її з обігу. У разі виявлення бракованої продукції, яка може певним чином

вплинути на здоров'я людини (для ін'єкційних форм – однієї серії, для інших лікарських форм, що безпосередньо не контактують із кров'ю – трьох серій), органи державного контролю зобов'язані вжити заходів не тільки для вилучення цих ліків, а й для припинення дії реєстраційного посвідчення [9, с. 242].

Таким чином, варто створити національну моніторингову службу, яка б могла стати складовою європейської та світової моніторингової служби з метою контролю за застосуванням лікарських засобів та їх побічною дією, а також щодо морально-психічної адекватності та необхідних форм і ступеня девіантної поведінки у відношенні юридичних і фізичних осіб.

Головний квантовий ключ державної безпеки у Перемозі України над збройною агресією російської федерації.

З метою Перемоги України над збройною російською агресією надто особливого значення набуває сутність визначення Головного квантового ключа. Це той криптографічний код (шрифт, фотонний алгоритм, текст тощо), що містить у собі ентропійний процес перетворення звичайної інформації (відкритого тексту) в логічно незрозумілу та буцім-то заплутану інформацію, а саме: «нісенітницю та фантастичний абсурд», виражаючись соціально-побутовою риторикою.

Саме частотний аналіз у крипти системі Головного квантового ключа є потужним радіохвильовим засобом випромінювання зашифрованої інформації для криптоаналітиків (експертів із питань таємниць). Адже зміна психологічного стану будь-якої особи в екстремально-стресових та воєнно-кризових ситуаціях неодмінно керується Головним квантовим ключем. Особливо це важливо для нас при вивченні інформаційно-психологічного стану та маніпулятивного впливу ворога під час війни. Це, в першу чергу, стосується ментального здоров'я супротивника (спосіб життя, правила та норми поведінки в лексико-семантичному вимірі суспільної риторики). Іншими словами, спецслужби України та західноєвропейських партнерів повинні досконало вивчати докорінні зміни у мисленні та ефективно діючи відстежувати логічну думку ворога. Це використання у нейромозку спектроскопії: «інтерфейсних ділянок спецзв'язку» у вигляді фазової, частотної та амплітудної модуляції. Тобто розшифровувати хід, плани та логістику ворога. А для цього потрібно вміти майстерно думати так, як думає ворог. Саме таку **психологічну складову** Головного квантового ключа потрібно враховувати, вивчаючи

ментальне здоров'я ворога (зокрема, так званих російських «братушек».

У цьому сенсі постає всім зрозуміло, що відкрита інформація в соціальних мережах Інтернету є прочитаною, осмисленою без будь-яких спеціальних заходів. Проте, незрозумілою інформацією є шифротекст як воєнна кодифікація у крипти системі Головного квантового ключа щодо захисту інформації. Для потрібно мати новітні фундаментально обумовлені технічні знання в галузі радіоелектроніки та телекомунікації. Саме така **спеціально-технічна складова** і є невід'ємною в Головному квантовому ключі державної безпеки, оскільки Головний квантовий ключ за своєю сутністю визначений стійкою криптографією, що вимірюється якісним інтелектуальним потенціалом постсучасного фахівця. Головне при цьому – своєчасно перехопити ініціативу такого ж самого квантового ключа у ворога на свою користь: хоч посекундно, хоч похвилинно, оскільки долі самих секунд вирішують долі Життя самих людей. Про це свідчать контрудари над Києвом по аеробалістичним та крилатим ракетам російського агресора, в яких на протязі 6–7 секунд вирішується людське життя.

При цьому, надаючи сутність Головного квантового ключа, в якому основою ретрансляції є так звані заплутані фотони [11], необхідно використовувати оптичну поляризацію світла. Тому, саме захист від прослуховування ворога (зловмисника, шахрая тощо) забезпечений законами квантової електронної фізики.

З огляду на це, Головний квантовий ключ філософії як безпекового драйвера воєнно-оборонного світу, що домінує Перемогу України над збройною агресією російської федерації, є запотребованою розробкою та реалізацією у воєнних практиках, а саме: *квантових ретрансляторів для оптичних мереж*.

У цьому змісті оптичні мережі – це тип мережі передавання базових даних за технологією оптичних волокон. Це основний носій зв'язку для перетворення даних і передавання у вигляді світлових імпульсів між вузлами відправника та приймача.

Адже природне світло є звичайним неполяризованим, в якому коливання векторів напруженості електричного поля та індукції магнітного поля відбувається в різних площинах. Це можна пояснити значною кількістю атомів у речовині, що кожна із них випромінює свою поляризовану хвилю. Отже, поляризація квантового світла – це орієнтація вектору напруженості корпускулярної хвилі в площині, перпендикулярній

напрямку поширення такої фокусованої хвилі, під час взаємодії світла з речовиною, оскільки будь-які поляризатори відображають коливання лише в одній площині.

Різновидна характеристика Головного квантового ключа

Головний квантовий ключ є у відкритому доступі до користувача, так і у закритому доступі, а також – з обмеженим доступом оприлюднення.

Для того, щоб зашифрувати **відкритий текст**, криптоалгоритм працює в сполученні з ключем (словом, шифром або фразою чи символом). Існують різні квантові ключі у різні періоди життя. Термін дії квантового ключа не повинен бути надто тривалим, оскільки це залежить від важливості та обсягів базових даних, зашифрованих протягом заданого періоду дії такого квантового ключа, що є стресостійким і надто оперативно змінює свою радіо-, гео-, біо-, локацію. Саме цей ключ, на наш погляд, апроксимує та мінімізує усі можливі ризики у системі оптимізації вибору мудрих рішень.

У **закритому доступі інформації** Головний квантовий ключ – це той ключ, що постійно зберігається у нейромозку людини, маючи феноменальну пам'ять та здатність соціогенно передаватись із покоління в покоління. При цьому, квантово обумовлена ключова семантика ядерної пам'яті такої людини є ефективно діючою константою незалежно від прожитих років. Так, для одного із авторів означеної статті – це абревіатура «ВТЕП»; «РТФ»; «РА-2»; «РК-13»; «РД-75» тощо. Ось чому так часто наші вороги змінюють воєнну кодифікацію у Головному квантовому ключі.

Головний квантовий ключ з **обмеженим доступом інформації** не дозволяє повністю оприлюднювати осіб, що містять у собі державну таємницю. Це ті особи, що здійснюють співробітництво з міжвідомчо-силовими структурами та підрозділами у будь-якому форматі такої діяльності (гласної, негласної, напівгласної). Саме під час війни з російською агресією такі фізичні та юридичні особи не повинні розголошувати своє фізичне перебування по території України, оскільки все це становить охорону державної таємниці.

Логічні драйвери Головного квантового ключа у побудові нової воєнно-оборондатної України

З огляду безпеки саме в умовах війни не можна розкривати, де і як працюють наші вітчизняні воєнно-оборонні підприємства. Проте, явною є картина, що у повоєнній Україні необхідних завдань для Оборони як її стратегічних,

так і тактичних лейтмотивів постає все більше.

Адже повномасштабно озброєне вторгнення 24 лютого 2022 року російською агресією на територію України – це глобальний виклик для безпеки Європи та світу. Тому, західноєвропейські держави накопичують оборонні бюджети.

Як свідчать відкриті джерела інформації, зокрема Німеччина, вже спрямувала в сектор понад 100 млрд євро додаткових витрат і цим підвищить витрати на безпеку до 2% ВВП з 2024 року. При цьому, Литва збільшить витрати на оборону до понад 2,5% ВВП.

Сьогодні питання воєнної оборони західноєвропейського світу є важливим критерієм, а Україна при цьому постає ключовим нервом, на території якої відбувається асиметрична війна з сусіднім російським ворогом.

Для того, щоб створити повноцінну армію дронів, всім нам слід негайно розбудовувати високотехнологічні сектори, включаючи космічну галузь. Адже саме сьогодні має на повну потужність працювати воєнна комп'ютерна інженерія як нова система безпеки майбутнього. Оскільки саме вітчизняні IT-спеціалісти як представники Головного квантового ключа на війні здатні стати в найближчому майбутньому дорожчими патентами в європейській цивілізації.

Розглянемо сукупну картину Головного квантового ключа щодо його логічних драйверів безпеки:

- це перехід на стандарти НАТО як своєрідний квантовий стрибок, оскільки військові вже отримують унікальний бойовий досвід;

- це стрімке зростання світового попиту на продовольство, що відкриває нові інвестиційні можливості для українського агросектору. За ближчі десять років Україна може забезпечувати продуктами харчування 600 млн населення. Саме посилення ролі гаранта харчової безпеки стане одним із провідних безпекових чинників для повоєнної України, яка має стати енергетичним хабом Європи, водночас витіснивши з цього ринку російську федерацію, імперія якої у свій час трималась на державно-олігархічних взаємозв'язках з Україною. Для цього необхідно здійснити генеративно-цілісний будівельний «бум», якого Європа вже давно не бачила. Так, 21 червня 2023 року у Лондоні розпочалася міжнародна конференція, в якій важливим драйвером було питання відновлення України та внесення у її розвиток довгострокових інвестицій понад 60-ти країнами світу; при цьому брало участь понад 400 приватних компаній;

- це якісні умови для розвитку багатих природних ресурсів як європейський епіцентр видо-

бутку літію, титану та інших корисних копалин. Крім того, для України це ще й нагода розширити експорт, розвивати енергетичні кластери, використовуючи потенціал з переробки агровідходів і комплексного підходу до питання використання ринку біометану як можливість декарбонізації свого економічного забезпечення. У цьому напрямку європейські партнери готові підтримувати зусилля і плани України, про що і свідчить міжнародна конференція з відновлення України у червні 2023 року, у Лондоні, що юридично закріплена на найвищому рівні у міжнародно-правовому полі. Крім того, у лютому 2023 року Уряд України та Єврокомісія уклали меморандум про партнерство у сфері відновлювальних газів. За активної участі Держенергоефективності розробили Закон № 1820–ІХ «Про внесення змін до деяких Законів України щодо розвитку виробництва біометану» та прийнято Постанову Уряду від 22.07.2022 № 823 «Про затвердження Порядку функціонування реєстру біометану». Постанова передбачає збільшення частки кисню у природному газі з 0,002 мол. %:

- до 0,2 мол. % для доступу біометану до газотранспортної системи;
- до 1,0 мол. % для доступу біометану до газозподільних систем.

Така підзаконна ініціатива дає здатність виробникам біометану зекономити кошти на дорогі фільтри з доочистки від кисню без порушень безпеки в газових мережах та тим самим підвищити рентабельність біометанових проєктів. А це в свою чергу, надасть імпульс для більш інтенсивного розвитку цього кластеру. (Проте, ніколи не треба забувати екологічну катастрофу на Півдні України, коли 06 червня 2023 року була підірвана російськими окупантами Каховська ГЕС, яка підпадає за умов міжнародної Конвенції «Про екоцид»). При цьому, надзвичайно важливим є прийнятий ДП «УкрНДНЦ» у квітні 2023 року ДСТУ EN 16723-1:2023 «Природний газ і біометан для використання в транспорті та біометан для закачування в мережу природного газу. Частина 1. Технічні характеристики біометану для закачування в мережу природного газу (EN 16723-1:2016, IDT)». У цьому сенсі за оцінками Біоенергетичної асоціації України, технічно досяжний потенціал виробництва біометану складає 9,7 млрд м³ / рік. Це дорівнює близько 80 % річного імпорту природного газу. У разі поступального руху, у 2030 році загальне виробництво біометану в Україні може досягти 1 млрд м³ / рік. При цьому, заплановано виробництво понад 30 біометанових підприємств із загальною потужністю виробництва понад

220 млн м³ / рік, питання виходу на європейський ринок повинно бути серед наших спільних пріоритетів [12]. Однак, за соціальними мережами доступу інформації, є припущення, що виробниче підприємство «Титан» в Армянську, що на Півдні Криму, російські окупанти замінували це підприємство. Адже зазначена екозагроза може полягати в тому, що це «вивільнить» тисячі тон токсичних речовин, а Україна та сусідні держави зіткнуться з техногенною катастрофою, потенційно небезпечнішою, чим Чорнобиль. Токсичний коктейль хімічних речовин у разі вибуху та потрапляння в атмосферу створить отруйну хмару завширшки 50 км [13]. Це потенційно може досягнути території Туреччини. Болгарії, Росії тощо, залежно від вітрів, за два-три дні. Це, на превеликий жаль, може призвести до смертельної небезпеки для людей і довкілля. Тому, над цією проблемою мають професійно та злагоджено працювати контррозвідка України з іншими спецслужбами держав світу з метою превентивних заходів убезпечення такої загрози для людини (людей, людства).

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Підсумовуючи вище викладене, можна констатувати, що війна в Україні з російською агресією показала, хто дійсно є «хто!», а саме: крім зовнішнього сусіднього нам ворога необхідно зважати на не менш значимих внутрішніх ворогів. У цьому напрямку якраз і активно розпочала під час війни злагоджену ефективно діючу роботу Служба безпеки України з Державним Бюро розслідувань та Офісом Генерального прокурора щодо протидії організованій злочинності та корупції в Україні як результативна модель резонансних кримінальних справ весни та початку літа 2023 року. Це, в першу чергу, стосується очільників судової юрисдикції та народних депутатів Верховної Ради України.

Для Перемоги з ворогом першочергово необхідно взяти таких заходів:

- якісно професійне, порядне та патріотично налаштоване кадрове забезпечення в системі контррозвідувальної діяльності як прерогативи спецслужб;
- здійснення антикорупційної освіти та науки в інноваційній Україні;
- прогнозувати економічне зростання нашої країни в сфері оборонної промисловості як мудре рішення нових високотехнологічних можливостей, військового елітного озброєння, техніки, впроваджуючи нову воєнну міжнародну кодифікацію та стандарти Україна–НАТО. При цьому, акцентувати увагу на виробництво нових

ракет різного радіусу дії, протиракетної оборони, сучасних літальних об'єктів (зокрема, безпілотників, літаків) тощо;

– забезпечувати контроль відповідними міжвідомчо-силовими структурами за здійсненням обов'язкового військового обліку як із числа осіб, що становлять чоловіки як захисники мобілізаційного віку, так і нагально запотребованих у військовій справі осіб, що становлять жінки як захисниці мобілізаційного віку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Грушевський М. Історія України-Руси. – К. : Наукова думка, 1999. Т. 2. 640 с.
2. Збірник наукових праць Національного науково-дослідного інституту українознавства та всесвітньої історії. – К. : Українське агенство інформації та друку «Рада», 2011. Т. XXVIII. 536 с.
3. Карандашев В.Н. Концепция ценностей культуры Шварца. Вопросы психологии. 2009. № 1. С. 84–85.
4. Дубінін В.В. Інтереси народу : плюралізм поглядів / В.В. Дубінін ; за науковою ред. В.П. Бега ; Мін-во освіти і науки, молоді та сорту України, Нац. пед. ун-т ім. М.П. Драгоманова. К. : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2012. – 485 с.
5. Соловьев В.С. Любовь. Философский словарь Владимира Соловьева. Харьков : Феникс, 2003. 512 с.
6. Розов Н.С. Ценности в проблемном мире : философские основания и социальные приложения конструктивной аксиологии. Харьков : Изд-во «Гнозис», 2010. 292 с.
7. Эрштейн Л.Б. Запретная теория ценностей: психологические и социологические следствия представления ценностей как динамических запретов / Л.Б. Эрштейн. Харьков : «Гнозис», 2008. – 562 с.
8. Лапин Н.И. Модернизация базовых ценностей россиян: академическая трибуна URL: <http://ecsocman.hse.ru/data/865/662/1216/002Lapin.pdf>.
9. Третьякова В.Г. Правове регулювання біоетичних проблем у контексті застосування міжнародних та європейських стандартів. – К. : Парламентське вид-во, 2007. – 304 с.
10. Конвенція про захист прав та гідності людини у зв'язку із застосуванням біології і медицини : Конвенція про права людини та біомедицину». URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_334.
11. Сплутані квантові стани URL: https://uk.wikipedia.org/wiki/Сплутані_квантові_стани.
12. Аналітична записка UAIBO № 29/2022 URL: <https://uabio.org/wp-content/uploads/2022/09/UA-Position-paper-UAIBO-29.pdf>.
13. Окупанти готують техногенну катастрофу у Криму, – ГУР URL: <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/okupanti-gotujut-tehnogennu-katastrofu-u-krimu-gur/>.
14. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Цикл наукових праць у 6-ти книгах : Розвиток Людини у кіберсу-

часності : монографії. К. : Видавничий дім «Кондор», 2023. 813 с.

15. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Філософія війни та миру : монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 258 с.
16. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Воєнна квантова безпека як інституційне кіберчислення в адміністративно-правовому режимі : монографія. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 114 с.
17. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Філософія науки : військово-промислові інновації : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2022. 192 с.
18. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Ритмодинаміка війни: міжнародна кібертранспортна система : навч. посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 142 с.
19. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Протиповітряний військовий комплекс держав світу : навч. посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 274 с.
20. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Військове право України : цифрова держава та інформаційне суспільство знань : навч. посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 162 с.
21. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Кібернологія : цифрова віртуальність та воєнна реальність : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2023. 252 с.
22. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Гібридологія : воєнні загрози та система захисту : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2023. 136 с.
23. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Воєнна комп'ютерна інженерія : логіка та криптосистема : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2023. 136 с.
24. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Філософія фундаментальних знань : війна у мирі та мир у війні : навч. посібник. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 370 с.
25. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Ковідологія : теорія та військова практика : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2023. 86 с.
26. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Філософія кіберсучасності : екологічна радіохімія та воєнне середовище : навч. посібник. К. : Університет «Україна», 2023. 92 с.
27. Лісовський П.М., Бортник В.А., Лісовська Ю.П. Кримінологія : історія та колаборантно-воєнні злочини в сучасній Україні : навч. посібник за заг. ред. д.ю.н., проф. А.М. Кислого. Київ: Видавництво Ліра-К, 2023. 350 с.
28. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Воєнна економіка : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 122 с.
29. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Сухопутні Збройні Сили України : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 180 с.
30. Лісовський П.М., Лісовська Ю.П. Воєнно-промислова логіка : інтелект, сенсорика, комбінаторика : навч. посіб. Київ : Видавництво Ліра-К, 2023. 192 с.

REFERENCES:

1. Hrushevs'kyi M. (1999). Istoryia Ukrainy-Rusy [History of Ukraine-Rus]. K. : Naukova dumka. T. 2. [in Ukrainian].

2. Zbirnyk naukovykh prats' Natsional'noho naukovo-doslidnoho instytutu ukrayinoznavstva ta vsesvitn'oyi istoriyi. (2011). [Collection of scientific works of the National Research Institute of Ukrainian Studies and World History]. K. : Ukrayins'ke ahenstvo informatsiyi ta druku «Rada», Volume XXVIII. [in Ukrainian].
3. Karandashev V.N. (2009). Kontseptsiya tsennostey kul'tury Shvartsa [Schwartz's concept of cultural values]. *Voprosy psikhologii*. [in Russian].
4. Dubinin V.V. (2012). Interesy narodu : plyuralizm pohlyadiv [Interests of the people: pluralism of views]. K. : Vyd-vo NPU im. M.P. Drahomanova. [in Ukrainian].
5. Solov'yev V.S. (2003). Lyubov' [Philosophical Dictionary of Vladimir Solovyov]. *Filosofskiy slovar' Vladimira Solovyova*. Khar'kov : Feniks. [in Russian].
6. Rozov N.S. (2010). Tsennosti v problemnom mire : filosofskiy osnovaniya i sotsial'nyye prilozheniya konstruktivnoy aksiologii [Values in a problematic world: philosophical foundations and social applications of constructive axiology]. Khar'kov : Izd-vo «Gnozis». [in Russian].
7. Ershteyn L.B. (2008). Zapretnaya teoriya tsennostey: psikhologicheskoye i sotsiologicheskoye sledstviya predstavleniya tsennostey kak dinamicheskikh zapretov [Forbidden theory of values: psychological and sociological consequences of the presentation of values as dynamic prohibitions]. Khar'kov : «Gnozis». [in Russian].
8. Lapin N.I. Modernizatsiya bazovykh tsennostey rossiyan: akademicheskaya tribuna [Modernization of the basic values of Russians: academic platform]. Retrieved from <http://ecsocman.hse.ru/data/865/662/1216/002Lapin.pdf>.
9. Tret'yakova V.H. (2007). Pravove rehulyuvannya bioetychnykh problem u konteksti zastosuvannya mizhnarodnykh ta yevropeys'kykh standartiv [Legal regulation of bioethical problems in the context of the application of international and European standards]. K. : Parlament-s'ke vyd-vo. [in Ukrainian].
10. Konventsiya pro zakhyst prav ta hidnosti lyudyny u zv'yazku iz zastosuvannyam biolohiyi i medytsyny : Konventsiya pro prava lyudyny ta biomedytsynu [Convention on the Protection of Human Rights and Dignity in Connection with the Application of Biology and Medicine: Convention on Human Rights and Biomedicine]. Retrieved from https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_334.
11. Splutani kvantovi stany [Entangled quantum states]. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/Сплутані_квантові_стани.
12. Analitychna zapyska UAIBO № 29/2022 [Analytical note of UAIBO № 29/2022]. Retrieved from <https://uabio.org/wp-content/uploads/2022/09/UA-Position-paper-UABIO-29.pdf>.
13. Okupanty hotuyut' tekhnohennu katastrofu u Krymu, – HUR [The occupiers are preparing a man-made catastrophe in Crimea, – HUR]. Retrieved from <https://ecopolitic.com.ua/ua/news/okupanti-gotujut-tehnogennu-katastrofu-u-krimu-gur/>.
14. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Tsykl naukovykh prats' u 6-ty knyzhakh : Rozvytok Lyudyny u kibersuchasnosti : monohrafiyi [A cycle of scientific works in 6 books: Human development in cyber modernity: monographs.]. K. : Vydavnychyy dim «Kondor». [in Ukrainian].
15. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Filosofiya viyny ta myru : monohrafiya [Philosophy of war and peace: monograph]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
16. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Voyenna kvantova bezpeka yak instytutynne kiberchyslennya v administratyvno-pravovomu rezhymi : monohrafiya [Military quantum security as institutional cyber computing in the administrative-legal regime: monograph]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
17. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2022). Filosofiya nauky : viys'kovo-promyslovi innovatsiyi : navch. posibnyk [Philosophy of science: military-industrial innovations: education manual]. K. : Universytet «Ukrayina». [in Ukrainian].
18. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Rytmodynamika viyny: mizhnarodna kibertransportna systema : navch. posibnyk [Rhythm dynamics of war: international cyber transport system: training. Manual]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
19. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Protypovitryanny viys'kovyy kompleks derzhav svitu : navch. posibnyk [Anti-aircraft military complex of the countries of the world: training. Manual]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
20. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Viys'kove pravo Ukrayiny : tsyfrova derzhava ta informatsiynne suspil'stvo znan' : navch. posibnyk [Military law of Ukraine: digital state and information society of knowledge: education. manual]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
21. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Kibernolohiya : tsyfrova virtual'nist' ta voyenna real'nist' : navch. posibnyk [Cybernetology: digital virtuality and military reality: teaching. manual]. K. : Universytet «Ukrayina». [in Ukrainian].
22. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Hibrydolohiya: voyenni zahrozy ta systema zakhystu : navch. posibnyk [Hybridology: military threats and defense system: education. manual]. K. : Universytet «Ukrayina». [in Ukrainian].
23. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Voyenna komp'yuterna inzheneriya : lohika ta kryptosystema : navch. posibnyk [Military computer engineering: logic and cryptosystem: teaching. manual]. K. : Universytet «Ukrayina». [in Ukrainian].
24. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Filosofiya fundamental'nykh znan' : viyna u myri ta myr u viyni : navch. posibnyk [Philosophy of fundamental knowledge: war in peace and peace in war: teaching. manual]. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
25. Lisov's'kyi P.M., Lisov's'ka Y.P. (2023). Kovidolohiya : teoriya ta viys'kova praktyka : navch. posibnyk [Covidology: theory and military practice:

- teaching. manual]. K. : Universytet «Ukrayina». [in Ukrainian].
26. Lisovs'kyi P.M., Lisovs'ka Y.P. (2023). *Filosofiya kibersuchasnosti : ekolohichna radiokhimiya ta voyenneseredovyshe: navch. posibnyk* [Philosophy of cyber modernity: environmental radiochemistry and military environment: teaching. manual]. K. : Universytet «Ukrayina». [in Ukrainian].
27. Lisovs'kyi P.M., Bortnyk V.A., Lisovs'ka Y.P. (2023). *Kryminolohiya : istoriya ta kolaborantno-voyenni zlochyny v suchasniy Ukraini* [Criminology: history and collaborative war crimes in modern Ukraine] : navch. posibnyk za zah. red. d.yu.n., prof. A.M. Kysloho. Kyiv: Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
28. Lisovs'kyi P.M., Lisovs'ka Y.P. (2023). *Voyenna ekonomika : navch. posib* [Military economy: education. manual]. Kyiv : Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
29. Lisovs'kyi P.M., Lisovs'ka Y.P. (2023). *Sukhoputni Zbroyni Syly Ukrainy : navch. posib* [Land Armed Forces of Ukraine: training. Manual]. Kyiv : Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].
30. Lisovs'kyi P.M., Lisovs'ka Y.P. (2023). *Voyenno-promyslova lohika : intelekt, sensoryka, kombinatoryka : navch. posib* [Military-industrial logic: intelligence, sensors, combinatorics: education. manual]. Kyiv : Vydavnytstvo Lira-K. [in Ukrainian].